

॥ ਅਧਿਆਇ-28 ॥

ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਰਡੀ ਵੱਲ ਖਿੱਚੋ ਜਾਣਾ—1) ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ,

2) ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਦੀ ਔਰਤ, 3) ਮੇਘਾ ਦੀ ਮੁਕਤੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਇਕ ਕੀੜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਵੇਦ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਜਾਣਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਹਾਉਣ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਯੋਗ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੇਲੇ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਕਰਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਕਦੀ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਪਿਤਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਸਰੀਰ ਦਾ ਹੀ ਜਨਮਦਾਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਾਂ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੋਵਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਕਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਯਾਵਾਨ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ,

ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ।

1) ਲਾਲਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ

ਇਕ ਸੱਜਣ ਬੰਬਈ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ਵਰ ਪੈਸ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਆਏ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਹ ਮੈਸਰਜ਼ ਰੈਲੀ ਬਦਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਨ 1910 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ। ਵੱਡੇ ਦਿਨ (ਕ੍ਰਿਸਮਸ) ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਂਤਾਕਰੁਜ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦਾੜੀ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਚਾਰਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਭਗਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਖੜਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਸ੍ਰੀ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਮੰਜੂਨਾਥ ਬਿਜੂਰ ਦੇ ਘਰ ਦਾਸਗਣੁ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਨ ਗਏ। ਦਾਸਗਣੁ ਦਾ ਇਹ ਨੇਮ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਸੀ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤ ਵੀ ਠੀਕ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵਰਗੀ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਪ ਸ਼ਿਰਡੀ

ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਸਮਰੱਥ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ, ਦਾਸਗਣ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਤ ਤੁਕਾਰਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਡੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ

। ਉਸੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਵਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਸ਼ੰਕਰਗਵ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ? ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਨਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਕ ਮਾਰਵਾੜੀ ਕੋਲੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸ਼ਿਰਡੀ ਲਈ ਚੱਲ ਪਏ। ਰੇਲਗੱਡੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਦੇਰ ਭਜਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਸੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਯਵਨ ਯਾਤਰੀ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਿਰਡੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਉਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਸ਼ਿਰਡੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸੰਤ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੋਪਰਗਾਂਵ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਅਮਰੂਦ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੂਦ ਲੈਣ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਹੀ ਨਾ ਰਹੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ਿਰਡੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਏ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੂਦ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਯਾਦ ਆ ਗਈ। ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਅਮਰੂਦ ਲੈ ਕੇ ਟਾਂਗੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਦੌੜਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਾਂਗਾ ਰੁਕਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਚੰਗੇ ਅਮਰੂਦ ਖਰੀਦ ਲਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਬੁੱਢੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬਾਕੀ ਅਮਰੂਦ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰ ਦੇਣਾ।” ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਇਕਦਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਅਮਰੂਦ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਇੱਛਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਇਸ ਬੁੱਢੀ ਨੇ ਫੇਰ ਯਾਦ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਲਈ ਉਸਦੀ ਭਗਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮੈਂ ਕੀਤੇ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਇਹ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਏ, ਉਹ ਅੱਗੇ ਚਲ ਪਏ। ਸ਼ਿਰਡੀ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਮਸਜਿਦ 'ਤੇ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਦੋ ਝੰਡੇ ਦੇਖੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੂਜਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਮਸਜਿਦ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਤਲ ਚਰਣਾਂ ਨਾਲ ਏਦਾਂ ਚਿਪਕੇ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਮੱਧੁਮੱਖੀ ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਾਲ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਚਿਪਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਬਾਬਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ, ਉਸ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੇਮਾਂਡਪੰਤ

ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ—“ਸਾਲੇ, ਰਾਹ ਵਿਚ ਭਜਨ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ। ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੀ ਪੁੱਛਣਾ? ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਣਾ। ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਦੂਜੇ ਆਦਮੀ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਣਾ? ਸੁਪਨਾ ਕੀ ਝੂਠਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਚਾ? ਕਰ ਲਵੋ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਆਪ। ਮਾਰਵਾੜੀ ਕੋਲੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ? ਹੋਈ ਕੀ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ?” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਵ-ਵਿਆਪਕਤਾ 'ਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਘਰ ਤੋਂ ਸ਼ਿਰਡੀ ਤਕ ਰਾਹ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਏ ਜਾਂ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ ਛੱਟੀ ਮਨਾਉ।

ਸਾਂਜਾ (ਉਪਮਾ)

ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਭੋਜਨ ਲਈ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਭਗਤ ਨੇ ਸਾਂਜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਵੀ ਉਹ ਸਾਂਜੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਲਗਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਭਗਤ ਨੇ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਚਾਹਵਾਨ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਆਰਤੀ ਵੇਲੇ ਬਾਪੂ ਸਾਹਿਬ ਜੋਗ ਨੇ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਨੈਵੇਦ ਦੇ ਲਈ ਕੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏ? ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਜਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਭਗਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਂਜਾ ਭਰ ਕੇ ਲੈ ਆਏ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਬਹੁਤ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਪੀੜ ਵੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “(ਹੇਮਾਂਡਪੰਤ ਨੇ ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ) ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ। ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਦਰਦ ਵੀ ਹੈ। ਲਵੋ, ਹੁਣ ਸਾਂਜੇ ਦੀ ਹੀ ਦਵਾਈ ਕਰੋ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ

ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਵੜੀ ਦਾ ਜਲੂਸ ਦੇਖਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਖੰਘ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ਼ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਇਸ ਖੰਘ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਗਏ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮਾ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਕਲ੍ਹ ਜਿਹੜੀ ਖੰਘ ਮੈਨੂੰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲਗ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤਕਲੀਫ਼ ਮੈਨੂੰ ਹੋਈ ਹੈ।” ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਉੱਠ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਹੀ ਬਾਬਾ

ਨੇ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਬਾ ਦੀ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਨੇਕ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਦੇਖ ਕੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਬਾਬਾ ਦੇ ਚਰਣਾਂ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਆਰੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਤੁਹਾਡੇ ਚਰਣ-ਕਮਲਾਂ ਅਤੇ ਭਜਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲਗਾ ਰਹੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਬਗੈਰ ਵੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਈਸ਼ਵਰ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਦਾ ਦਯਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਚਰਣਾਂ ਦੇ ਦੀਨ ਦਾਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਰਣਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਏ, ਇਹ ਮੇਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਨਿਮਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ।”

ਬਾਬਾ ਕੋਲੋਂ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਅਤੇ ਉਦੀ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਦਾ ਗੁਣਗਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਏ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਭਗਤ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਉਹ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਹਾਰ, ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਦਕਸ਼ਿਣਾ ਭੇਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ।

2) ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਦੀ ਔਰਤ

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਦੂਜੀ ਚਿੜੀ (ਭਗਤ) ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਉਸਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਖੜੇ ਭੋਜਨ ਲਈ ਖਿੱਚੜੀ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਉੱਠ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫੇਰ ਵੀ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ। ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਡਾਕ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਬਹੁਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਬਦਲੀ ਅਕੋਲਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਕ ਸ਼ੁਭ ਦਿਨ ਉਹ ਸ਼ਿਰਡੀ ਲਈ ਚੱਲ ਪਏ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਗੋਮਤੀ ਤੀਰਥ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਸ਼ਿਰਡੀ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਠਹਿਰੇ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਹ ਮਸਜਿਦ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਖਿੱਚੜੀ ਦਾ ਨੈਵੇਦ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਆਏ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 14 ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ 15ਵੇਂ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਉਹ ਖਿੱਚੜੀ ਲੈ ਕੇ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਰਦਾ ਡਿੱਗ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅੰਦਰ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਪਲ ਵੀ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਪਰਦਾ ਹਟਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉਸ ਦਿਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਿੱਚੜੀ ਖਾਣ ਦੀ ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਥਾਲੀ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆਈ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਖਿੱਚੜੀ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਬਾਬਾ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਖਿੱਚੜੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਬਾ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਪਿਆਰ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਈ।

ਮੇਘਾ ਦੀ ਮੁਕਤੀ

ਹੁਣ ਤੀਜੇ ਮਹਾਨ ਪੰਛੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸੁਣੋ। ਬਿਰਮਗਾਂਵ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਮੇਘਾ ਬੜਾ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਅੰਨਪੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ਸੀ। ਉਹ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਹ.ਵੀ. ਸਾਠੇ ਦੇ ਕੋਲ ਰਸੋਈਏ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦਾ ਪਰਮ ਭਗਤ ਸੀ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪੰਜ ਅੱਖਰੀ ਮੰਤਰ ‘ਨਮਹ ਸ਼ਿਵਾਏ’ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਪੂਜਾ ਆਦਿ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਮੂਲ ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਸਾਠੇ ਦਾ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਮੰਤਰ ਸਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਠੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਵਤਾਰ ਦੱਸ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਰਡੀ ਭੇਜਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਸਾਠੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਣ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਤਾਂ ਯਵਨ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਘਾ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਰਡੀ ਵਿਚ ਇਕ ਯਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਇਹ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੋਲਾ-ਭਾਲਾ ਆਦਮੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸੀ ਹੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਦੁਬਿਧਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਥੇ ਨਾ ਭੇਜੋ। ਪਰ ਸਾਠੇ ਸਾਹਿਬ ਕਿਥੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਸੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੇਘਾ ਦੀ ਇਕ ਨਾ ਚੱਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਰਡੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਰੀਏ, ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਗਣੇਸ਼ ਦਮੋਦਰ ਉਪ-ਨਾਮ ਦਾਦਾ ਕੋਲਕਰ ਨੂੰ, ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਿਰਡੀ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ, ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜੀ ਕਿ ਮੇਘਾ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਬਾਬਾ ਨਾਲ ਕਰਵਾ ਦੇਣਾ। ਸ਼ਿਰਡੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਵੜਿਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਗਰਜ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਇਸਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿਉ।” ਫੇਰ ਮੇਘਾ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਤੂੰ ਤਾਂ ਇਕ ਉੱਚੀ ਕੁਲ ਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦਾ ਇਕ ਯਵਨ। ਤੇਰੀ ਜਾਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਏਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਥੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾ।” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਘਾ ਕੰਬ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਆ ਰਹੇ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਬਾ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਲਿਆ? ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਉਥੇ ਠਹਿਰਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਫੇਰ ਉਹ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਤ੍ਰਿਬੰਕ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਾਸਿਕ) ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਸਾਲ ਭਰ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਫੇਰ ਸ਼ਿਰਡੀ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰੀ ਦਾਦਾ ਕੋਲਕਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਮੌਖਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੇਘਾ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਸਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਰਹੇ

ਸੀ। ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਬਦਲਾਅ ਹੋ ਕੇ ਕਾਫੀ ਉੱਨਤੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਵਤਾਰ ਸਮਝਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਪੂਜਾ ਵਿਚ ਬਿਲਵ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸ਼ਿਵ ਜੀ (ਬਾਬਾ) ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਵ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਉਹ ਮੀਲਾਂ ਦੂਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਸਨੇ ਇਹ ਨੇਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਮੰਦਿਰ ਸਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਚਰਣਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਚਰਣ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਏਦਾਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਖੰਡੋਬਾ ਦੇ ਮੰਦਿਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਪੂਜਾ ਕੀਤੇ ਹੀ ਉਥੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਮੰਦਿਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਘਾ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੱਚਮੁਚ ਮੰਦਿਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਬਾਬਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।

ਗੰਗਾ ਇਸ਼ਨਾਨ

ਇਕ ਵਾਰੀ ਮਕਰ ਸਕਰਾਂਤੀ (ਮਾਘੀ) ਦੇ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਮੇਘਾ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਚੰਦਨ ਦਾ ਲੇਪ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਗੰਗਾਜਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਵਾਂ। ਬਾਬਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਗੋਦਾਵਰੀ ਨਦੀ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਜਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੇਘਾ ਨੂੰ ਅੱਠ ਕੋਹ (1 ਕੋਹ=3 ਮੀਲ) ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਜਲ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਤਕ ਪੂਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਬਾ ਨੇ ਫੇਰ ਮੇਘਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ “ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਝੰਜਟ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਕ ਫਕੀਰ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਗੰਗਾਜਲ ਨਾਲ ਕੀ ਮਤਲਬ?” ਪਰ ਮੇਘਾ ਕੁਝ ਸੁਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਘਾ ਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਪੱਕੀ ਧਾਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਗੰਗਾਜਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ੁਭ ਤਿਉਹਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਪਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਕੇ ਉਹ ਇਕ ਪੀੜ੍ਹੇ ਉਪਰ ਬੈਠ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਅੱਗੇ ਕਰ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਅਰੇ ਮੇਘਾ! ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਏਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤਾਂ ਕਰ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੀ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣਾ। ਸਿਰ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।” ਮੇਘਾ ਨੇ ‘ਚੰਗਾ ਚੰਗਾ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਰਤਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਏਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਸਨੇ

ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ‘ਹਰ ਹਰ ਗੰਗੇ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਰਤਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਬਾਬਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ‘ਤੇ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ ਬਰਤਨ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹ ਬਾਬਾ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗਾ। ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਰ ਹੀ ਗਿੱਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਰੀਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁੱਕਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ।

ਤਿਸ਼ੂਲ ਅਤੇ ਪਿੰਡੀ

ਮੇਘਾ, ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਦੋ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਵਾੜੇ ਵਿਚ ਨਾਨਾਸਾਹਿਬ ਚਾਂਦੋਰਕਰ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ 12 ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਬਾਬਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਮੇਘਾ ਜਦੋਂ ਅਧਸ਼ੁੱਤਾ ਆਪਣੇ ਮੰਜੇ ਉਪਰ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ। ਬਾਬਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਗਦਾ ਸਮਝ ਕੇ ਅਕਸ਼ਤ ਸੁੱਟੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, “ਮੇਘਾ! ਮੈਨੂੰ ਤਿਸ਼ੂਲ ਲਗਾਉ।” ਏਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸਨੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ, ਪਰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਅਕਸ਼ਤ ਹੀ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਖਿੱਲਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ ਬਾਬਾ ਕੋਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੁਪਨਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਤਿਸ਼ੂਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਬਾਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਕੀ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤਿਸ਼ੂਲ ਲਗਾਉ। ਉਹ ਕੋਈ ਸੁਪਨਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਆਗਿਆ ਸੀ।

।” ਮੇਘਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਤਾਂ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਪਹਿਲੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬੰਦ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਮੂਰਖ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸੁਪਨਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਨੇ ਫੇਰ ਕਿਹਾ,

। ਮੇਘਾ ਵਾਪਸ ਵਾੜੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਕੰਧ ਉਤੇ ਇਕ ਲਾਲ ਤਿਸ਼ੂਲ ਖਿੱਚ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਇਕ ਰਾਮਦਾਸੀ ਭਗਤ ਪੂਨੇ ਤੋਂ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਇਕ ਪਿੰਡੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੇਘਾ ਵੀ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਦੇਖੋ, ਸ਼ੰਕਰ ਭੋਲੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੋ ਮੇਘਾ ਨੇ ਪਿੰਡੀ ‘ਤੇ ਤਿਸ਼ੂਲ ਲੱਗਾ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਉਹ ਵਾੜੇ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਾਕਾ ਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰ ਉਪਰ ਤੋਲੀਆ ਪਾ ਕੇ ‘ਸਾਈਂ’ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ ਰਹੇ

ਸੀ। ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡੀ ਦੇਖੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਚਰਜ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਮੇਘਾ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਮੇਘਾ ਨੇ ਬਾਬਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਉਹ ਪਿੰਡੀ ਕਾਕਾ ਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ। ਪਿੰਡੀ ਠੀਕ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਘੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਦੇਖੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਤ੍ਰਿਪੁੰਡ ਦਾ ਖਿੱਚਣਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨੇ ਵੱਡੀ ਤਸਵੀਰ ਕੋਲ (ਜਿਸਦੀ ਮੇਘਾ ਰੋਜ਼ ਪੂਜਾ ਕਰਦਾ ਸੀ) ਹੀ ਉਸ ਪਿੰਡੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਘਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵ-ਪੂਜਾ ਨਾਲ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ। ਤ੍ਰਿਪੁੰਡ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਬਾਬਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸਾਲ ਤਕ ਦੁਪਹਿਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਨੇਮ ਨਾਲ ਆਰਤੀ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਸੰਨ 1912 ਵਿਚ ਮੇਘਾ ਪਰਲੋਕ ਵਾਸੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਫੇਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਮੇਰਾ ਸੱਚਾ ਭਗਤ ਸੀ।” ਫੇਰ ਬਾਬਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਕੀਤਾ।

